

FAKTA OM REGION SYDDANMARK

1. Socioøkonomiske karakteristika for Region Syddanmark

Region Syddanmark har i alt ca. 1.201.000 indbyggere, og indbyggertallet har været relativt stabilt de seneste år. Beskæftigelsen i Region Syddanmark var i 2011 på ca. 555.000 medarbejdere. I den private sektor er beskæftigelsen størst inden for handel (16,4 pct.), industri (14,1 pct.), bygge- og anlægssektoren (6,0 pct.) og transport (4,8 pct.) (opgjort i pct. af den samlede beskæftigelse). Sammenlignet med hele landet er Region Syddanmark især specialiseret inden for industri og inden for landbrug, skovbrug og fiskeri. Region Syddanmarks primære videregående uddannelsesinstitutioner er Syddansk Universitet, Designskolen i Kolding, Professionshøjskolen UC Syddanmark, Professionshøjskolen UC Lillebælt, Erhvervsakademi SydVest, Erhvervsakademi Kolding og Erhvervsakademi Lillebælt.

Der er 22 Lokale Aktions Grupper i regionen, heraf 15 under Landdistriktsprogrammet, 5 under Fiskeriprogrammet og 2, der omfatter begge programmer.

Boks 1: Udvalgte data for regionen

BESKÆFTIGELSE
Den sæsonkorrigerede ledighed i regionen var i marts 2012 på 6,4 pct., hvilket er lidt over landsgennemsnittet (6,2 pct.).
Det seneste år (2010 til 2011) er beskæftigelsen faldet med ca. 7.000 personer i Region Syddanmark.
PRODUKTIVITET
Region Syddanmark har i perioden 2000-2010 haft en gennemsnitlig årlig produktivitetsvækst på 0,6 pct. (BVT pr. arbejdstime), hvilket er lidt over landsgennemsnittet (0,4 pct.).
IVÆRKSÆTTERI / INNOVATION
Etableringsraten, der angiver antallet af nye virksomheder i forhold til eksisterende virksomheder, i Region Syddanmark er 6,1 pct., hvilket er lidt lavere end i landet som helhed (6,7 pct.) (2009).
Andelen af iværksættere i Region Syddanmark, der kommer ind i et solidt vækstforløb (målt på antal ansatte) er 5,6 pct. (2009), og andelen er dermed lidt mindre end på landsplan (6,9 pct.).
44 pct. af virksomhederne i Region Syddanmark var innovative i 2010, hvilket er lavest blandt regionerne og under landsgennemsnittet på 47 pct. (innovation omfatter produkt- og procesinnovation, markedsføringsinnovation og organisatorisk innovation).
UDDANNELSE
Andelen af unge, der forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse, er 90,2 pct. i Region Syddanmark, mens landsgennemsnittet er 89,6 pct. (Tallet gælder de unge, der afsluttede 9. klasse i 2010).
I Region Syddanmark er andelen af en ungdomsårgang der forventes at gennemføre en videregående uddannelse 53,4 pct. mod 53,6 pct. på landsplan (Årgang 2010).
Med hensyn til de lange videregående uddannelser ligger Region Syddanmark lidt under landsgennemsnittet, idet 22,3 pct. af en ungdomsårgang forventes at gennemføre en lang videregående uddannelse mod 23,8 pct. på landsplan (Årgang 2010).
28,5 pct. af de 30-64 årige i Region Syddanmark har inden for de seneste fire uger deltaget i uddannelsesaktiviteter (2010). Andelen har været stigende de seneste år og er ligesom i de øvrige danske regioner betydeligt højere end i udlandet.

2. Syddansk Vækstforum: Strategi og investeringer

Regional erhvervsudviklingsstrategi

Vækstforum er omdrejningspunktet for den regionale vækstindsats. Her samles repræsentanter for erhvervslivet, viden- og uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedets parter og lokale og regionale myndigheder – aktører, der har førstehåndskendskab til erhvervslivets udfordringer og de regionale vækstbetingelser. Vækstforum består af 20 medlemmer samt observatører bl.a. fra det tyske mindretal. En af de kommunale repræsentanter skal repræsentere yderområderne.

Boks 2. De regionale vækstforas opgaver

De regionale vækstfora har til opgave at:

- Udarbejde en regional erhvervsudviklingsstrategi for regionen med udgangspunkt i områdets rammevilkår og erhvervsspecialisering
- Overvåge de regionale og lokale vækstvilkår
- Udvikle og afgive indstilling – inden for den regionale erhvervsudviklingsstrategi – om medfinansiering af erhvervsudviklingsaktiviteter til regionsrådet om regionale udviklingsmidler og til staten om strukturfondsmidler
- Sætte fokus på yderområder, idet vækstforaene i gns. skal anvende mindst 35 pct. af strukturfondsmidlerne til gavn for yderområderne fra 2007-13. Syddansk Vækstforum skal anvende 41 pct. af strukturfondsmidlerne til gavn for yderområderne.

Med udgangspunkt i de regionale styrker og udfordringer i Region Syddanmark, har Syddansk Vækstforum udarbejdet en erhvervsudviklingsstrategi "Strategi 2012-2020". Strategiens vision og fokusområder er beskrevet nedenfor i boks 3.

Boks 3: Syddansk Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi

Vision: Syddanmark er i 2020 kendetegnet ved høj vækst drevet af høj produktivitet og beskæftigelse samt af virksomheder, der agerer globalt..

Strategi: Syddansk Vækstforum fokuserer sin erhvervsudviklingsindsats inden for tre udvalgte forretningsområder: Sundheds- og velfærdsinnovation, Bæredygtig energi (energieffektivisering og offshore) og Oplevelseserhverv (design og turisme). Vækstforum støtter initiativer, der anvender et eller flere af følgende redskaber til udvikling af forretningsområderne: "Menneskelige ressourcer og uddannelse", "iværksætter", "forskning, innovation og nye teknologier" samt "klyngeudvikling".

Økonomiske rammer

Realiseringen af vækstforums erhvervsudviklingsstrategi sker primært gennem anvendelsen af regionale udviklingsmidler og EU-strukturfondsmidler. Region Syddanmark har i gennemsnit fra 2007-2011 afsat knap 113 mio. kr. til erhvervsudvikling af de regionale udviklingsmidler. Der ud over råder vækstforum i samme periode årligt over ca. 102 mio. kr. strukturfondsmidler.

Nedenfor i tabel 1 vises finansieringen af vækstforums strategi og handlingsplaner fra 2007-2011.

Tabel 1: Vækstforums anvendelse af midler fordelt på finansieringskilder *

År	Regionale erhvervsudviklingsmidler (mio. kr.)	Strukturfondsmidler (mio.kr.)		Medfinansiering (mio.kr.)	
		Regionalfond	Socialfond	Virksomheder	Anden
2007	107,7	11,7	17,7	n.a.	n.a.
2008	101,8	111,4	64,5	45,2	136,4
2009	105,7	125,1	76,2	85,1	207,2
2010	109,9	65,4	70,0	37,1	127,4
2011	139,4	41,0	100,8	183,6	323,1

* Tallene i tabellen stammer fra Danske Regioner, der baserer sine oplysninger på budgettal. Tallene er udtryk for vækstforums forventninger til projekternes finansiering, men er ikke reguleret for realiserede ændringer og kan derfor ikke sammenlignes med vækstforums regnskabsoplysninger.

I 2011 indstillede Syddansk Vækstforum 29 initiativer. De fem største investeringer optog 37 pct. af årets samlede forbrug af regionale erhvervsudviklingsmidler og strukturfondsmidlerne og gik til følgende større projekter (beløbet angiver tilskuddets størrelse):

- Etablering af kapitalfond til iværksættere inden for velfærdsteknologi (25 mio. kr.)
- Oprettelse af Syddansk Lånefond til iværksættere i yderområderne (20 mio. kr.)
- Power Push – talentudvikling (19,7 mio. kr.)
- Patient-at-home – velfærdsteknologi i forbindelse med nyt sygehusbyggeri (18,6 mio. kr.)
- Syddansk Grøn Vækst program (16,5 mio. kr.).

Udvalgte projekter prioriteret af Syddansk Vækstforum i perioden 2007-2011

De regionale vækstfora investerer i udviklingen af regionale rammevilkår. I henhold til lov om erhvervsfremme og de danske strukturfondsprogrammer investerer vækstforaene særligt i projekter inden for:

- Innovation: Fx at styrke samspillet mellem virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner eller mellem virksomhederne indbyrdes, særligt inden for regionale erhvervs-mæssige styrkepositioner. Andre projekter vedrører fx udnyttelse af ansattes innovationspotentialer eller anvendelse af ny teknologi.
- Iværksætteri: Gennem etablering af nye virksomheder og understøttelse af nye virksomheders muligheder for at blive til vækstvirksomheder. Fx investerer vækstfora i rådgivningsfaciliteter, udviklingsparker, udvikling af nye finansieringstilbud til iværksættere og kampagner med henblik på at fremme iværksætterkulturen.
- Udvikling af menneskelige ressourcer: Ved at understøtte, at flere gennemfører erhvervsuddannelser, videregående uddannelser og at flere efteruddanner sig. Ved at udvikle samspillet mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv, for derved at få bedre uddannelser. Samt at styrke grundlaget for opkvalificering ved at fremme fleksibilitet, organisationsudvikling og gode ledelseskompetencer i de enkelte virksomheder.

Nedenfor er beskrevet udvalgte satsninger og projekter, som Syddansk Vækstforum har støttet fra 2007-2011:

1) Den syddanske satsning på sundheds- velfærdsinnovation

På forretningsområdet Sundheds- og velfærdsinnovation er der afdækket regionale erhvervs-mæssige styrker inden for robotteknologi, telemedicin, Intelligente hjælpemidler og ITK. Kernen i satsningen er et samarbejde på tværs af social- og sundhedssektoren, uddannelses- og

forskningsinstitutioner og erhvervslivet om udvikling af disse styrker. Siden 2008 har vækstforum investeret omkring 276 mio. kr. i forretningsområdet. Dertil kommer bl.a. privat, national og international medfinansiering, så det samlede budget er på omkring 700 mio. kr.

Flere af projekterne har national vidde, eksempelvis forsknings- og innovationsprojektet **Patient@Home**, forankret ved Syddansk Universitet. Projektet er med et samlet budget på 190 mio.kr. det største projekt og mest ambitiøse i Danmark. Projektet understøtter forskning og innovation i samspil med private virksomheder og skal udvikle teknologi og metoder, der vil kunne flytte en del af patientbehandlingen fra sygehus til eget hjem og dermed understøtte de nye sygehusbyggerier, der projekteres med færre sengepladser. Projektet fokuser på udviklingen og den praktiske anvendelse af teknologier inden for hjemmemonitorering (telemedicin), pleje- og genoptræning, IKT-understøttelse til kommunikation mellem hjem og sygehus og forudsætter derfor et tæt tværsektorielt samarbejde. Projektet skal på den baggrund understøtte virksomhedernes internationale markedsposition inden for sundheds- og velfærdsinnovation. Mere information: <http://www.patientathome.dk>

Syddansk Vækstforum står også bag **Welfare Tech Region**-projektet, der er et klyngesamarbejde, hvor virksomheder fra hele landet bistås i deres innovation, forretningsudvikling, afprøvning samt salg og eksport af teknologier. Welfare Tech Region har til formål at styrke udbuddet af velfærdsløsninger og skabe vækst, nye virksomheder og nye arbejdspladser. Projektets midtvejsevaluering viser, at 11 nye virksomheder er etableret som følge af Welfare Tech Regions projektaktiviteter, og at klyngens medlemmer har en forventning om etablering af over 600 arbejdspladser inden for de kommende to år. Mere information: <http://www.welfaretech.dk>

Syddansk Vækstforum styrker også den brugerdrevne innovation i social- og sundhedssektoren gennem projekter som **Brugerdreven Innovation til Udvikling af Velfærdsteknologier**. Projektet har til formål at øge det erhvervsmæssige potentiale inden for velfærdsteknologi og –service ved på systematisk vis at anvende brugerdrevne innovationsmetoder på sygehusene. Projektet er forankret ved regionens stabsfunktion og innovationsenhed, Syddansk Sundhedsinnovation, som bl.a. driver idébørsen INVIA.nu. Her opfanges ideer fra borgere, patienter og pårørende, og de mest perspektivrige videreudvikles til implementering og kommercialisering. Et andet eksempel på brugerdreven innovation er **Demens i Hjemmet**. I projektet udvikles hjælpemidler til let demente, således at de får mulighed for at klare sig i egen hjem længere. Udviklingen sker i et tæt samarbejde mellem virksomheder og medarbejdere og på baggrund af brugerdrevet feltarbejde, foretaget Designskolen i Kolding.

2) Energieffektivisering

Region Syddanmark ønsker gennem erhvervsklyngen Lean Energy at skabe de bedste rammer for, at udviklingen af energieffektive teknologier og løsninger kan finde sted. Lean Energy's virksomheder omsætter for ca. 45 mia. kr. om året, og halvdelen af landets mekatronikvirksomheder er placeret i regionen. Danske virksomheder skal have endnu bedre betingelser for at fremme innovationen, skabe nye markeder, jobs og økonomisk udvikling inden for dette område.

Det er Lean Energy's mål at samle interessenter, der kan se en forretning i at udvikle, fremstille og sælge produkter og ydelser, der kan effektivisere vores energiforbrug. Det sker i hele spektret fra udvinding af energi til forbrug af energi. Formålet er at skabe øget vækst og beskæftigelse. Det sker gennem følgende aktiviteter:

- Udviklingsprojekter inden for udvalgte produkt- og teknologiområder.
- Sikring af en fælles platform for klyngedannelse, markedsforståelse, projektudvikling kompetenceudvikling og branding – Lean Energy Cluster.

Energieffektiviseringsområdet har modtaget en samlet støtte på 148.3 mio. Kr. Fra Vækstforum. Der er bl.a. bevilget 40 mio. Kr. ud af et samlet budget på 58,8 mio. Kr. til klyngen Lean Energy, herunder konkrete projekter. Mere information: <http://leanenergy.dk>

Eldrevne arbejdskøretøjer er et udviklingsprojekt under Lean Energy Cluster. Projektet ønsker at skabe en batteribaseret løsning, der kan drive arbejdsredskaberne på tunge køretøjer som eksempelvis en skraldebil. Energien til batteriet skal komme fra stikkontakten og dermed i høj grad også fra vedvarende energikilder. Fordelen ved at have en elektrisk løsning er også, at slutbrugerne (kommunens borgere) ikke bliver generet af CO₂, støj og partikelforurening i bymiljøer.

3) Grøn Offshore

Markedet for grøn offshore energiproduktion vokser kraftigt i Europa. EU-Kommissionen forudser, at der skabes op i mod 150.000 nye arbejdspladser i EU som følge af de store udbygninger af havmølleparker i det nordvestlige Europa. I Danmark befinder de fleste danske offshore arbejdspladser sig i Region Syddanmark. 8.000 ud af 13.000 i alt er beskæftiget i Region Syddanmark. Syddansk Vækstforum støtter den grønne offshoresektor gennem diverse udviklingsprojekter, som skal skabe innovation og iværksætteri til gavn for sektorens internationale konkurrenceevne. Syddansk Vækstforum ønsker ydermere at hjælpe offshoresektoren med at kunne tiltrække tilstrækkeligt med kvalificeret arbejdskraft. Konkret arbejdes der med at styrke initiativer som Alliancen for Grøn Offshore Energi, Green Offshore Center, LORC og Offshore Center Danmark.

Energi på havet

Projektet, der administreres af Offshore Center Danmark, er et ambitiøst projekt om at fremme vækst og beskæftigelsen i den danske offshore sektor. Projektet har indtil nu involveret mere end 50 virksomheder og har et samlet budget på 35 mio. kr. Igennem projektets delprojekter omhandlende: bedre offshore uddannelse, flere offshore leverandører, nye materialer offshore og nye forretningsmodeller for danske SMV'er, vil projektet ruste nye og eksisterende offshore-virksomheder til fremtidens markedskrav. Mere information: <http://www.energiapaahavet.dk>

4) Oplevelseserhverv: Design og turisme

Design

Syddansk Vækstforum fokuserer strategisk på designdreven innovation og design som vækstdriver. Indsatsen er rettet mod øget anvendelse af design i mindre og mellemstore virksomheder som redskab for forretningsudvikling og omstilling til højere vækst. Samtidig sigter indsatsen mod at udvikle de kreative erhverv, herunder designerhvervet. Indsatsen bygger på syddanske styrker inden for design og designanvendelse, som blandt andet findes på Designskolen i Kolding og hos de større designanvendende virksomheder, der findes i regionen. Over de sidste fire år har Syddansk Vækstforum samlet igangsat aktiviteter på designområdet for knap 100 mio. kr.

Et af tiltagene er **Design2Innovate**, et klyngesamarbejde inden for design, hvor målet er at øge designanvendelse i private virksomheder. Design2Innovate tilbyder bl.a. virksomhederne designkonsultationer, kompetenceudvikling og design updates. Indsatsen bygger på et stærkt offentlig-privat samarbejde. Bag Design2innovate står Designskolen i Kolding, SDU, Dansk Design Center, IBC og en lang række større virksomheder som LEGO, DONG Energy, Georg Jensen Damaskvæveriet, Fiberline, Rambøll, m.fl. Design2innovate har et samlet budget på 52 mio. kr. over 4 år og er finansieret af Syddansk Vækstforum. Foreningen har pt. ca. 60 medlemmer. Mere information: www.design2innovate.dk Senest er det nationale **Dansk Design og Arkitekturkonsortium** under Fonden til Markedsføring af Danmark blevet forankret organisatorisk ved Design2Innovate med støtte fra Syddansk Vækstforum.

Vækstforums støtter desuden flere projekter, som har til formål at understøtte kreative iværksættere, herunder designvirksomheder i deres forretningsudvikling og vækst. Dels **Designandelen**, som driver et udviklingsnetværk for 70 mindre designvirksomheder, og dels **Fremtidsfabrikken**, som har fokus på at udvikle de kreative iværksættere i et af regionens yderområder.

Turisme – Foreningen til markedsføring af turismen i Region Syddanmark

Foreningens formål er at danne den fremtidige paraplyorganisation for Region Syddanmarks strategiske turismemarkedsføring. Målet er at skabe en bred markedsføringsorganisation, som kan sætte Region Syddanmark på det internationale landkort som den førende turistdestination for børnefamilier og som feriemål generelt. Foreningens markedsføringsindsats skal tiltrække flere turister især fra de internationale nærmarkeder og øge deres forbrug, forlænge deres ophold, så der genereres vækst i regionen.

Fem af de største erhvervsaktører på turismeområdet i regionen (Legoland, Givskud, Lalandia, Danfoss Universe og Egeskov) samt ca. 25 andre aktører er gået sammen med Billund Kommune, Varde Kommune, Vejle Kommune og Region Syddanmark om etableringen af foreningen - med LEGOLAND som fyrtårn og lokomotiv. Partnerne indgår i et fælles arbejde omkring konceptudvikling, imagemarkedsføring, produktmarkedsføring og udviklingen af nye digitale løsninger ført ud via eksisterende salgskanaler, touroperatørkendskab og partnervirksomhedernes professionelle og internationale analyseapparat og marketing- og salgs set-up. Indsatsen koordineres med VisitDenmark. Projektet er støttet af Vækstforum med 15,1 mio. kr. og har et samlet budget på 76,9 mio. kr.

5) Welfare Tech Invest

Fonden for Syddansk Vækstfremme, som markedsføres under navnet Welfare Tech Invest, er blevet etableret ved indgangen til 2012 med en kapital på i alt 95 mio. kr. Fonden samler to kapitalinitiativer, som er initieret og støttet af Syddansk Vækstforum og Region Syddanmark. Det drejer sig om henholdsvis investeringer i velfærdsteknologiske iværksættervirksomheder og udlån til iværksættervirksomheder i regionens yderområder.

Fonden vil frem til udgangen af 2013 investere i alt 75 mio. kr. i iværksættervirksomheder i Region Syddanmark indenfor det velfærdsteknologiske område samt indenfor velfærdsservices. Med Welfare Tech Invest gennemgår virksomheden et skræddersyet vækstforløb, hvor der arbejdes fokuseret med at skabe vækst i virksomheden. Der tilbydes kapital i form af henholdsvis egenkapital, lån eller konvertible lån og der investeres op til 10 mio.kr. pr. virksomhed.

De 20 mio. kr. i fonden er øremærket til lån til iværksættervirksomheder i yderområderne; Svendborg, Faaborg-Midtfyn, Langeland, Ærø og Tønder samt småøerne i regionen under Sammenslutningen af Danske Småøer. Der tilbydes lån i størrelsesordenen 100.000-3.000.000 kr. Mere information: <http://www.welfaretechinvest.dk>

6) Talentsatsningen

Syddanmark har de seneste år set nedjusteringer i værditilvækst og beskæftigelse blandt de syddanske virksomheder, og demografisk forventes antallet af pensionister at stige med 42 pct. over de næste 20 år, mens antallet af arbejdsdygtige medborgere vil falde med 7 pct. I dag efterspørger virksomhederne et højere uddannelsesniveaue blandt arbejdstagerne grundet øget internationale konkurrence.

Syddansk Vækstforum har derfor igangsat et talentprogram, som skal sikre, at virksomheder primært inden for forretningsområderne har adgang til den kvalificerede og talentfulde arbejdskraft, de efterspørger, og som er nødvendig, hvis Syddanmark skal kunne tiltrække vækstvirksomheder i

fremtiden. Uden adgang til kvalificeret arbejdskraft flytter eksisterende virksomheder, mens nye virksomheder placerer sig udenfor regionen, hvor der er mulighed for at rekruttere de ønskede talenter.

Talentprogrammet indeholder fem projekter med en samlet bevilling på 77 mio. kr. fra Syddansk Vækstforum. Projekterne arbejder med at tiltrække og fastholde højtuddannede fra både ind- og udland samt med at opkvalificere arbejdsstyrken.

De fem projekter er:

- **De bedste hjerner til Syddanmark** (tiltrækning og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft fra ind- og udland via hverveportal, virksomhedsnetværk, fastholdelsesaktiviteter og ægtefællejob).
- **International Brainstormers – Elite knowledge performers in Southern Denmark** (internationale elitestuderende til kandidatstudier på SDU med obligatorisk virksomhedspraktik i ½ år).
- **Styrketræning til energisektoren** (omskoling af ingeniørdimitter til ansættelse særligt i energivirksomheder).
- **Lån en Leder** (opkvalificering af ansatte i små og mellemstore virksomheder).
- **Power Push** (tilførsel af ledelseskompetencer i en kortere periode til små og mellemstore virksomheder med behov for at realisere vækststrategier).

Mere information: <http://bedstehjerner.dk>

For yderligere information om Syddansk Vækstforum se:

<http://vaekstforum.regionsyddanmark.dk/wm220355>

For yderligere projekter fra Syddansk Vækstforum og andre vækstfora se:

<http://www.ebst.dk/eustrukturfonde.dk/forside/0/2>